

Grażyna Kozuń-Cieślak

Politechnika Radomska

BEZPOŚREDNIE INWESTYCJE ZAGRANICZNE W NOWYCH KRAJACH CZŁONKOWSKICH UNII EUROPEJSKIEJ (1997-2006)

1. Wstęp

Proces globalizacji gospodarki światowej zintensyfikował cyrkulację kapitałów w formie bezpośrednich inwestycji zagranicznych (*Foreign Direct Investment* – FDI). Inwestycje bezpośrednie nie są jednak jedynie prostym transferem kapitału finansowego, ale oznaczają również transfer technologii, wiedzy na temat zarządzania i organizacji pracy oraz włączenie w międzynarodowe kanały dystrybucji. Ta szczególna forma dopływu kapitału do kraju goszczącego jest istotnym czynnikiem modernizacji gospodarki i wzrostu jej konkurencyjności. Dlatego można powiedzieć, iż FDI są swoistym przedmiotem konkurencji, zwłaszcza wśród krajów rozwijających się i przechodzących transformację systemową. Należy jednak pamiętać, że powodzenie w przyciąganiu inwestycji zagranicznych nie jest wynikiem zaledwie deklaratywnej gotowości przyjęcia kapitału zagranicznego, ale wypadkową wielu czynników o charakterze politycznym, ekonomicznym i społecznym, które składają się na ocenę atrakcyjności inwestycyjnej kraju goszczącego.

Celem niniejszego opracowania jest identyfikacja liderów w przyciąganiu bezpośrednich inwestycji zagranicznych wśród krajów, które wstąpiły do Unii Europejskiej w roku 2004 (Czechy, Cypr, Estonia, Litwa, Łotwa, Malta, Polska, Słowacja, Słowenia, Węgry) oraz 2007 (Bułgaria, Rumunia). W opracowaniu wykorzystano dane statystyczne za lata 1997-2006 publikowane przez UNCTAD. Przeliczeń wielkości nominalnych na realne dokonano z zastosowaniem odpowiednich współczynników konwersji dla dolara amerykańskiego przedstawionych w tab. 1¹.

¹ Aby przeliczyć wielkości wyrażone w dolarach z określonego roku na dolary z roku 2006, należy kwotę z danego roku podzielić przez wskazany dla tego roku współczynnik konwersji (CF).

Tabela 1. Współczynniki konwersji (CF) dolara od 1997 do 2006 r.

Rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
CF	0,796	0,809	0,826	0,854	0,878	0,892	0,913	0,937	0,969	1,000

Źródło: [Sahr 2008].

OECD za firmę bezpośrednich inwestycji zagranicznych, zwaną także przedsiębiorstwem bezpośredniego inwestowania [Zagraniczne... 2006, s. 28], zaleca uznawać podmioty inkorporowane, a także te, które inkorporowane nie są, ale w których inwestor zagraniczny posiada co najmniej 10% akcji zwykłych (udziałów) lub liczby głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy lub udziałowców. OECD przyjmuje bowiem, że taka liczba akcji (udziałów) lub głosów umożliwia inwestorowi wywieranie wpływu na zarządzanie firmą, a tym samym wskazuje, że do takich celów nie jest konieczne posiadanie pakietu kontrolnego [OECD Benchmark... 1999, s. 8].

Zgodnie z definicją przyjętą przez UNCTAD:

Napływ FDI obejmuje kapitał wnoszony przez inwestora zagranicznego (bepośrednio albo przez podmioty z nim powiązane) do przedsiębiorstwa bezpośredniego inwestowania lub kapitał przekazany inwestorowi zagranicznemu przez przedsiębiorstwo bezpośredniego inwestowania. Napływ FDI obejmuje szczególnie trzy komponenty. A mianowicie:

- kapitały własne, czyli wartość kupionych przez inwestora zagranicznego akcji (udziałów) w firmie, której siedziba znajduje się w kraju innym niż kraj rezydencji inwestora;
- zyski zatrzymane, obejmujące tę część zysków, która przynależy do inwestora zagranicznego (tj. w proporcji do posiadanych przez niego akcji/udziałów), a która nie została wypłacona w postaci dywidendy, albo zyski nieprzekazane (*not remitted*) bezpośredniemu inwestorowi zagranicznemu. Przyjmuje się, że zyski zatrzymane w firmie są w niej reinwestowane. Począwszy od 1997 r., zyski zatrzymane wyliczane są na bazie netto, co oznacza, że są one pomniejszane o straty bilansowe roku sprawozdawczego;
- zmiany stanu należności i zobowiązań między przedsiębiorstwami powiązаныmi kapitałowo odnoszące się do krótko- i długoterminowego pożyczania funduszy między bezpośrednim inwestorem zagranicznym a firmami zależnymi².

Skumulowana wartość FDI to wartość kapitału własnego, w tym rezerwowego (uwzględniającego zyski zatrzymane), przynależna inwestorowi zagranicznemu, po-

² Precyzując, chodzi o kredyty i pożyczki (*zobowiązania*) zaciągnięte przez przedsiębiorstwa bezpośredniego inwestowania u ich wspólników zagranicznych pomniejszone o stan *należności* z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych zagranicznym inwestorom bezpośrednim przez polskie spółki.

większona o wartość netto pożyczek udzielonych przez przedsiębiorstwo bezpośredniego inwestowania bezpośredniemu inwestorowi zagranicznemu³.

2. Alokacja bezpośrednich inwestycji zagranicznych na świecie w latach 1997-2006

Lata 1997-2006 to okres intensywnego wzrostu liczby bezpośrednich inwestycji zagranicznych zrealizowanych na świecie. W ciągu tych dziesięciu lat skumulowana wartość zrealizowanych na świecie FDI wzrosła z 3,5 bln dol. w roku 1997 do blisko 12 bln dol. w roku 2006 (w ujęciu realnym oznaczało to przeszło dwuipółkrotny wzrost). Największą część FDI koncentrują kraje wysoko rozwinięte; w badanym okresie od 35 do 43% tych inwestycji ulokowane było w piętnastu „starych” krajach członkowskich Unii Europejskiej.

Najbardziej spektakularnie rosło zainteresowanie krajami, które w latach 2004 i 2006 dołączyły do UE. Wartość inwestycji zrealizowanych w 12 nowych krajach członkowskich w 1997 r. wynosiła 54,8 mld dol., a w roku 2006 było to już 409,3 mld dol. (co realnie oznaczało wzrost blisko sześciokrotny).

Tabela 2. Skumulowana wartość napływu FDI w latach 1997-2006

Rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Gospodarka	Skumulowana wartość napływu FDI (w bln dol. z 2006 r.)									
Świat	4,425	5,152	5,980	6,803	7,074	7,611	8,965	10,214	10,369	11,999
UE-15	1,541	1,981	2,118	2,438	2,575	3,062	3,841	4,431	4,313	5,087
UE-12	0,069	0,095	0,110	0,127	0,148	0,186	0,237	0,318	0,326	0,409
Gospodarka	Udział w skumulowanej wartości napływu FDI (w %)									
UE-15 (świat = 100%)	34,8	38,4	35,4	35,8	36,4	40,2	42,8	43,4	41,6	42,4
UE-12 (świat = 100%)	1,6	1,8	1,8	1,9	2,1	2,4	2,6	3,1	3,1	3,4
UE-12 (UE-15 = 100%)	4,5	4,8	5,2	5,2	5,7	6,1	6,2	7,2	7,6	8,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UNCTAD [*Handbook...* 2008].

To duże zainteresowanie inwestorów Europą Środkowo-Wschodnią nie oznacza jednak wielkiego znaczenia tego regionu świata w przyciąganiu inwestycji bezpośrednich. Na koniec badanego okresu skumulowana wartość FDI zrealizowanych w krajach UE-12 stanowiła zaledwie 8% inwestycji zrealizowanych w krajach „piętnastki” i 3,4% całkowitej wartości inwestycji bezpośrednich na świecie. Należy jednak podkreślić, iż transformacja ustrojowa podjęta przez kraje Europy Środkowej

³ Zob. UNCTAD (<http://www.unctad.org>) oraz [*Zagraniczne...* 2006, s. 29].

i Wschodniej spowodowała znaczny wzrost zainteresowania tymi systemami gospodarczymi jako atrakcyjnymi z punktu widzenia długookresowej alokacji kapitału (w roku 1990 ulokowanych tu było zaledwie 0,1% wszystkich bezpośrednich inwestycji zagranicznych zrealizowanych na świecie).

Jeśli chodzi o roczne strumienie inwestycji (tab. 3), to w okresie od 1997 do 2000 r. ich wartość na świecie z roku na rok wzrastała (w latach 1998 i 1999 nawet o 40-50% w porównaniu z rokiem poprzednim). Podobna sytuacja miała miejsce w grupie krajów UE-15 (w latach 1998 i 1999 odnotowano wzrost odpowiednio o 100 i 80%). Natomiast od 2001 do 2003 r. obserwowano coroczny spadek napływu FDI zarówno na świecie, jak i w krajach „piętnastki” (w 2001 r. spadek ten był bardzo głęboki i wynosił ponad 40% w porównaniu z rokiem poprzednim). Nowe kraje członkowskie UE okazały się w okresie tych trzech lat bardziej odporne na zmniejszone zainteresowanie inwestorów – spadki odnotowano tylko w latach 2001 i 2003, odpowiednio o 12 i 27%. W roku 2004, czyli w roku, w którym miała miejsce pierwsza runda rozszerzenia Unii, roczny napływ FDI do grupy UE-12 był przeszło dwukrotnie większy niż w roku 2003 (kompensując tym samym głęboki spadek z roku 2003), przy czym 88% strumienia tego kapitału trafiło do ośmiu krajów post-socjalistycznych, które były już formalnie członkami UE. Ten silny wzrost argumentowany jest umocnieniem pozycji i wzrostem zaufania inwestorów do krajów, które znalazły się w strukturach Unii. To „przesunięcie” zainteresowania inwestorów na nowe rynki miało też wpływ na chwilowe obniżenie napływu inwestycji do krajów „piętnastki” (o 30% w porównaniu z rokiem 2003). Jednakże już kolejny rok – 2005, przyniósł bardzo wysoki, prawie 150-procentowy wzrost napływu inwestycji do krajów UE-15, podczas gdy nowym członkom Unii, włącznie z kandydującymi Bułgarią i Rumunią, udało się przyciągnąć zaledwie o 16,5% kapitału więcej niż w roku

Tabela 3. Roczny napływ FDI w latach 1997-2006

Rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Gospodarka	Roczna wartość napływu FDI (w mld dol. z 2006 r.)									
Świat	614,63	876,76	1 330,38	1 652,65	948,25	697,30	617,83	792,04	976,05	1 305,85
UE-15	163,03	326,87	585,04	789,33	412,58	317,99	266,25	186,28	463,45	493,86
UE-12	18,13	24,00	26,76	28,01	24,55	28,44	20,69	42,77	49,80	55,44
Gospodarka	Dynamika napływu FDI (rok poprzedni = 100)									
Świat		142,65	151,74	124,22	57,38	73,54	88,60	128,20	123,23	133,79
UE-15		200,50	178,99	134,92	52,27	77,07	83,73	69,96	248,79	106,56
UE-12		132,35	111,52	104,66	87,65	115,86	72,77	206,65	116,45	111,32
Gospodarka	Udział w rocznym napływie FDI (w %, świat = 100%)									
UE-15	26,53	37,28	43,98	47,76	43,51	45,60	43,10	23,52	47,48	37,82
UE-12	2,95	2,74	2,01	1,69	2,59	4,08	3,35	5,40	5,10	4,25

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UNCTAD [*Handbook...* 2008].

poprzednim, co łącznie stanowiło 5% światowego strumienia FDI. Na świecie roczna dynamika wzrostu FDI w latach 2004-2006 kształtowała się na poziomie 23-33%. W całym badanym okresie do grupy krajów UE-15 co roku napływało od 24 do 48% światowych strumieni FDI, natomiast dla krajów UE-12 roczne strumienie FDI stanowiły od 1,7 do 5,4%. W ostatnim roku badanego okresu wartość zrealizowanych FDI w krajach UE-12 stanowiła zaledwie 11% inwestycji zagranicznych, jakie miały miejsce w krajach „piętnastki”. W pozostałych latach wskaźnik ten kształtował się w przedziale od 3,5 do 11%, z wyjątkiem roku 2004, w którym wyniósł 23%.

3. Rozmiary bezpośrednich inwestycji zagranicznych w nowych krajach członkowskich UE w latach 1997-2006

Wśród dwunastu krajów, które wstąpiły do Unii Europejskiej w latach 2004 i 2007, dziesięć to postsocjalistyczne kraje Europy Środkowo-Wschodniej. Rozpoczęty w tych krajach z początkiem lat 90. okres transformacji ustrojowej skutkowało m.in. wprowadzeniem wielu regulacji prawnych liberalizujących funkcjonowanie rynków finansowych, zbliżając je do rozwiązań przyjętych w krajach OECD. Zasada „narodowego traktowania” inwestorów zagranicznych rozpoczęła okres intensywnego napływu kapitału zagranicznego w postaci inwestycji bezpośrednich. Tym samym FDI stały się z jednej strony swoistym przedmiotem konkurencji między krajami postsocjalistycznymi, z drugiej zaś kraje te stały się nowym, potencjalnym celem dla światowych strumieni kapitału poszukującego najkorzystniejszych sposobów alokacji.

W ciągu dziesięciu badanych lat łączna skumulowana wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych ulokowanych w 12 nowych krajach UE w ujęciu realnym zwiększyła się sześciokrotnie, osiągając w 2006 r. poziom 409,3 mld dol. Średnioroczny napływ strumieni FDI kształtował się na poziomie 34 mld dol., jednak do 2003 r. wartość tych napływów wahała się od 18 do 28 mld dol., a dopiero od 2004 r. roczny napływ FDI przekroczył 40 mld, osiągając w 2006 r. nawet poziom przekraczający 55 mld dol. Należy jednak podkreślić, że rozkład inwestycji jest bardzo nierównomierny. W badanym okresie w trzech zaledwie krajach – w Czechach, Polsce i na Węgrzech – skoncentrowane było od 64 do 76% skumulowanej wartości kapitału ulokowanego w krajach UE-12 w postaci inwestycji bezpośrednich.

Liderem w przyciąganiu FDI była Polska, gdzie trafiało od 16 do 39% wartości rocznego strumienia FDI skierowanego do grupy krajów UE-12. Trzeba jednak zauważyć, że łączny udział wymienionych trzech krajów w skumulowanej wartości FDI systematycznie spadał od 2003 r.

Ta dominująca pozycja Polski, Czech i Węgier z punktu widzenia udziału, jakie miały te kraje w całkowitej sumie inwestycji zrealizowanych w bloku nowych krajów UE, zupełnie nie potwierdza się, gdy pod uwagę weźmiemy wskaźniki dynamiki albo wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych w przeliczeniu na mieszkań-

ca. Dotyczy to zwłaszcza Polski, która w każdym roku przyciągała od 16 do 40% napływającego kapitału.

Tabela 4. Skumulowana wartość FDI w nowych krajach członkowskich UE

Rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Gospodarka	Udział w skumulowanej wartości napływu FDI (w %, UE-12 = 100%)									
Bułgaria	1,9	2,1	2,6	2,5	2,3	2,5	2,9	3,0	4,3	5,1
Cypr	1,6	1,6	2,3	2,7	3,0	3,0	3,1	2,9	2,8	2,5
Czechy	16,9	18,7	19,3	20,0	20,9	23,3	20,9	19,2	19,2	18,9
Estonia	2,1	2,4	2,7	2,4	2,4	2,5	3,2	3,4	3,6	3,1
Węgry	32,8	27,0	25,5	21,1	21,1	21,8	22,4	21,0	19,6	20,0
Łotwa	2,3	2,0	2,0	1,9	1,8	1,7	1,5	1,5	1,6	1,8
Litwa	1,9	2,1	2,3	2,2	2,1	2,4	2,3	2,1	2,6	2,7
Malta	1,6	1,5	2,1	2,2	2,0	1,5	1,5	1,3	1,2	1,4
Polska	26,6	29,2	28,6	31,6	31,8	29,1	26,8	29,0	28,4	25,3
Rumunia	4,4	5,9	6,2	6,4	6,4	4,7	5,6	6,9	8,2	10,0
Słowacja	3,8	3,8	3,5	4,4	4,3	5,1	6,7	7,0	6,3	7,4
Słowenia	4,0	3,6	2,9	2,7	2,0	2,5	2,9	2,5	2,2	1,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UNCTAD [*Handbook...* 2008].

Tabela 5. Roczny napływ FDI do nowych krajów członkowskich UE

Rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kraj	Udział w rocznym napływie FDI (w %, UE-12 = 100%)									
Bułgaria	3,5	2,8	3,7	4,4	3,9	3,8	11,1	8,6	8,0	9,3
Cypr	3,8	1,8	3,7	3,6	4,4	4,2	4,7	2,7	2,5	2,7
Czechy	9,0	19,2	28,6	20,8	26,2	33,4	11,1	12,4	24,2	10,7
Estonia	1,8	3,0	1,4	1,6	2,5	1,1	4,9	2,4	6,0	3,0
Węgry	28,9	17,2	15,0	11,6	18,3	11,8	11,3	11,2	15,8	11,0
Łotwa	3,6	1,8	1,6	1,7	0,6	1,0	1,6	1,6	1,5	2,9
Litwa	2,5	4,8	2,2	1,6	2,1	2,9	0,9	1,9	2,1	3,3
Malta	0,6	1,4	3,9	2,6	1,2	-1,7	5,1	1,0	1,2	3,2
Polska	34,0	32,8	32,9	39,1	26,5	16,3	24,3	32,2	19,9	25,1
Rumunia	8,4	10,5	4,6	4,4	5,4	4,5	11,7	16,3	13,4	20,6
Słowacja	1,6	3,7	1,9	8,1	7,4	16,3	11,4	7,6	4,4	7,5
Słowenia	2,3	1,1	0,5	0,6	1,7	6,5	1,8	2,1	1,0	0,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UNCTAD [*Handbook...* 2008].

Przyjmując za bazowy rok 1997, można stwierdzić, że wartość FDI w Polsce wzrosła w badanym okresie prawie 5-krotnie, w Czechach 6-krotnie, a na Węgrzech przeszło 3-krotnie. Jednak prawdziwym centrum zainteresowania w badanym dziesięcioleciu są zupełnie inne kraje – to Bułgaria, w której wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych wzrosła ponad 15-krotnie, Rumunia – gdzie odnotowano wzrost przeszło 13-krotny, oraz Słowacja, w której FDI powiększyły się 11-krotnie. Kolejne miejsca zajęły Cypr, Estonia i Litwa – w tych krajach odnotowano ok. 9-krotny wzrost wartości zainwestowanego kapitału zagranicznego.

Tabela 6. Skumulowana wartość FDI *per capita* w nowych krajach członkowskich UE

Rok	Skumulowana wartość napływu FDI <i>per capita</i> (w dol. z 2006 r.)									
Kraj	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Bułgaria	162	243	361	396	422	579	890	1240	1808	2692
Cypr	1496	2009	3208	4334	5509	6823	9019	11 092	10 739	12 056
Czechy	1129	1732	2076	2480	3022	4249	4864	5994	6143	7602
Estonia	1029	1621	2167	2261	2642	3492	5671	7966	8667	9451
Węgry	2193	2496	2750	2622	3064	3995	5222	6605	6332	8129
Łotwa	656	798	907	1026	1123	1315	1541	2082	2239	3290
Litwa	365	566	708	780	872	1287	1573	1982	2474	3210
Malta	2817	3773	5863	7182	7422	6860	9045	10 567	10 044	14 022
Polska	475	720	820	1043	1224	1413	1655	2410	2423	2717
Rumunia	135	250	309	368	432	399	612	1008	1236	1904
Słowacja	491	670	717	1032	1180	1775	2964	4143	3788	5628
Słowenia	1405	1736	1640	1708	1487	2316	3465	4056	3653	3724

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UNCTAD [*Handbook...* 2008].

Jeszcze inaczej sytuacja kształtuje się, gdy w analizach uwzględnimy zróżnicowanie badanych krajów wyrażone wielkością zaludnienia. W Polsce wartość FDI *per capita* była średnio 2,5-3 razy mniejsza niż w Czechach i na Węgrzech. W takim ujęciu zupełnie zmienia się miejsce w rankingu takich krajów, jak Malta, Cypr czy Estonia – są to systemy gospodarcze, które w ciągu badanych 10 lat przyciągały co roku zaledwie kilka procent rocznej wartości FDI zrealizowanych w krajach UE-12 (Malta od 0,6 do 5,1%; Cypr od 2,1 do 4,7%; Estonia od 1,1 do 6%), ale w przeliczeniu na mieszkańca zajmują pozycję czołową. Wartość FDI *per capita* dla Malty wyniosła w 2006 r. 14 tys. dol., a dla Cypru 12 tys. dol. W Estonii, która w ostatnich latach zajmuje trzecią pozycję, wartość FDI na mieszkańca wyniosła 9,5 tys. dol. Polska w tym rankingu zajmuje dziesiątą pozycję, przed Bułgarią i Rumunią, przy czym wartość FDI na mieszkańca Polski wyniosła 2717 dol. i była zaledwie o 25 dol. większa niż w Bułgarii. Jednocześnie różnica między Polską a wyprzedzającą ją Litwą wynosiła aż 493 dol. Warto ponadto zauważyć, że wartość FDI

per capita w krajach UE-12, zwłaszcza w krajach transformacji systemowej, jest ciągle znacznie niższa niż w krajach unijnej „piętnastki”. W 2006 r. tylko w dwóch krajach wielkość ta była równa 5 tys. dol. lub mniejsza od tej sumy (Włochy – 5 tys., Grecja – 3,3 tys.). W dziesięciu krajach wielkość ta przekracza 10 tys. dol.; wśród nich zdecydowanym liderem jest Luksemburg, w którym na mieszkańca przypada ponad 157 tys. dol., w dalszej kolejności są Belgia (57,8 tys. dol.) i Irlandia (42,4 tys. dol.).

3. Wnioski

Proces dynamicznie postępującej globalizacji gospodarki światowej oraz odwieczny imperatyw podnoszenia efektywności prowadzonej działalności doprowadziły do zintensyfikowania ponadnarodowej cyrkulacji kapitałów w formie bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Sprzyjał temu również proces transformacji ustrojowej w krajach Europy Środkowo-Wschodniej, który spowodował otworzenie się tych systemów gospodarczych na inwestorów zagranicznych.

Duże zapotrzebowanie na kapitał zagraniczny, będące wynikiem niedorozwoju rodzimych zasobów kapitałowych i istoty mechanizmu ekonomicznego gospodarki rynkowej, wymagało liberalizacji prawa dotyczącego inwestycji zagranicznych. Zasada „narodowego traktowania” inwestorów zagranicznych oraz szereg regulacji liberalizujących funkcjonowanie rynków finansowych przyczyniły się do zintensyfikowania napływu kapitału zagranicznego, czyniąc go swoistym przedmiotem konkurencji między krajami postsocjalistycznymi. Jednocześnie kraje te stały się nowym, potencjalnym celem dla światowych strumieni kapitału poszukującego najkorzystniejszych sposobów alokacji.

Na podstawie przeprowadzonych analiz można wyciągnąć następujące wnioski:

1. W latach 1997-2006 skumulowana wartość zrealizowanych na świecie FDI wzrosła przeszło dwuipółkrotnie, ale alokacja inwestycji jest bardzo nierównomierna; największą część FDI koncentrują kraje wysoko rozwinięte, w tym kraje UE – na koniec 2006 r. 38% globalnej wartości inwestycji ulokowane było w piętnastu „starych” krajach członkowskich Unii.

2. W całym badanym okresie do grupy krajów UE-15 co roku napływało od 24 do 48% światowych strumieni FDI, natomiast dla krajów UE-12 roczne strumienie FDI stanowiły od 1,7 do 5,4%. W ostatnim roku badanego okresu wartość zrealizowanych FDI w krajach UE-12 stanowiła zaledwie 11% inwestycji zagranicznych, jakie miały miejsce w krajach „piętnastki”.

3. W ciągu dziesięciu badanych lat łączna skumulowana wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych ulokowanych w 12 nowych krajach UE w ujęciu realnym zwiększyła się sześciokrotnie, osiągając w 2006 r. poziom 409,3 mld – jest to jednak ciągle wielkość marginalna (3,4% wartości FDI na świecie).

4. Rozkład inwestycji wśród krajów UE-12 jest również bardzo nierównomierne. W badanym okresie w trzech zaledwie krajach – w Polsce, Czechach i na Wę-

grzech – skoncentrowane było od 64 do 76% skumulowanej wartości kapitału ulokowanego w tych krajach w postaci inwestycji bezpośrednich.

5. Ta dominująca pozycja Polski, Czech i Węgier pod względem udziału w całkowitym strumieniu kapitału napływającego do krajów UE-12 nie przekłada się jednak na znaczące pozycje pod względem wartości FDI wyrażonej w przeliczeniu na mieszkańca – pod tym względem pozycja liderów badanej grupy należy do Malty, Cypru i Estonii. Podobnie sytuacja wygląda, gdy analizujemy wskaźniki dynamiki – prawdziwym centrum zainteresowania w badanym dziesięcioleciu były Bułgaria, Rumunia i Słowacja.

6. Należy też podkreślić, że wartość FDI *per capita* w krajach UE-12, zwłaszcza w krajach transformacji systemowej, jest ciągle bardzo niska w porównaniu z krajami UE-15.

Literatura

Handbook of Statistics On-Line, UNCTAD, <http://www.unctad.org>, 2008.

OECD Benchmark Definition of Foreign Direct Investment, Third Edition, Organisation for Economic Co-operation and Development, Reprinted 1999.

Sahr R., *Inflation Conversion Factors for Dollars 1665 to Estimated 2016*, Oregon State University, http://oregonstate.edu/dept/pol_sci/fac/sahr/sahr.htm, 2008.

Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2003 roku, NBP, Warszawa 2006, s. 28, <http://www.nbp.gov.pl/publikacje/zib/zib2003.pdf>.

FOREIGN DIRECT INVESTMENTS IN NEW EUROPEAN UNION COUNTRIES (1997-2006)

Summary

Dynamic globalisation of the world economy has intensified the circulation of capital in the form of foreign direct investment. Direct investment is not, however, only a simple transfer of capital but it involves also transfers of: technology, know-how, and knowledge within management and organisation of work, as well as the linking to international distribution channels. This specific form of attracting capital to the host country contributes to the modernisation of the economy and improvement of its competitiveness. We can say therefore that *Foreign Direct Investment (FDI)* is a certain object of competition, especially among developing countries.

A data analysis of inward FDI stock and FDI inflows is a purpose of this study in order to answer following questions:

- 1) what part of the total world FDI is hitting to countries of the European Union,
- 2) what was the structure and dynamics of the FDI inflows to countries the EU between 1997 and 2006,
- 3) what role in attracting FDI play new EU member-countries,
- 4) whether it is possible to appoint leaders in attracting FDI amongst new UE members.